

KATILIM BANKALARININ PAYDAŞ KATILIMI VE YENİLİKÇİ YEŞİL ÜRÜNLERİ İÇİN BİRLİĞİN EN İYİ UYGULAMALARLA KOLAYLAŞTIRICI ROLÜ

TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ (TKBB)

Nisan, 2024

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE ETKİLEŞİM

- Katılım bankacılığı, temel değer ve prensipleriyle sürdürülebilir finans ilkeleri örtüşmektedir.
- Türk katılım bankacılığı sektör paydaşları da sürdürülebilirlik faaliyetlerini kurum stratejilerinin merkezinde konumlandırarak, bu alanda örnek uygulamalar geliştirmektedir.
- Hem üye bankaların faaliyetlerini hem diğer paydaşları kapsayan çok boyutlu bir bütünleşik sürdürülebilirlik yaklaşımına sahip olan Birliğimiz de sürdürülebilirlik çalışmalarını geniş perspektifli bir yaklaşımla yürütmektedir.

KATILIM FİNANS VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİNİ AKTİFLEŞTİRME AMAÇLARIMIZ

- IsDB ve UNDP vizyonunda Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına 2030 yılına kadar ulaşılabilmesi için SKA'lara destek olmak
- Sürdürülebilir finansın kalkınmadaki rolüne destek olmak
- Toplumsal faydayı gözetmek
- Farkındalığı arttırmak
- Finansal kapsayıcılığı artırmak

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

- 2021 yılında, **Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) İstanbul Uluslararası Özel Sektör Kalkınma Merkezi (IICPSD)** ve Birliğimiz **Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SKH)** etkin bir şekilde uygulanması ve gerçekleştirilmesi için İslami finanstan faydalanma konusunda işbirliği yapmak üzere **mutabakat zaptı (MoU)** imzaladı.
- 2021 yılında, **Cibuti'deki İslami mikro finansın gelişimine katkıda bulunmak için** katılım finans iş ve süreç modelleri ve yasal yapısı hakkında Cibuti'deki yerel paydaşlara **UNDP'nin uygulayıcı ortaklığı ile** bilgi, beceri ve teknik bilgi aktarımı sağlamak amacıyla **Cibuti Sanayiden Sorumlu Ekonomi ve Maliye Bakanlığı ile (MEFI) MoU imzalandı.**
- 2021 yılında, Birleşmiş Milletler ve İslam Kalkınma Bankası (IsDB) işbirliği ile düzenlenen, **“Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA’lar) Ulaşma Aracı Olarak İslami Sosyal Finansman”** başlıklı seminere Birliğimizden bir temsilci konuşmacı olarak katılarak G20 müslüman çoğunluklu ülkeler arasında Türkiye'deki katılım bankalarının SKA'ların desteklemek için yürüttüğü sosyal finans çalışmalarından bahsedildi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

- **İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)** nezdinde yürütülen sosyal finans alanındaki müzakere programlarına Birliğimiz aktif katılım sağlamakta ve Türkiye uygulamalarını paylaşmaktadır.
- 25 Kasım 2022 tarihinde TKBB, **İslam Kalkınma Bankası (IsDB) Kuala Lumpur Mükemmeliyet Merkezi (KLCoE) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğinde 8. Dünya Helal Zirvesi** etkinliğinde **“Innovations in Islamic Social Finance: Opportunities for Türkiye”** isimli bir panel düzenlendi. IsDB Kuala Lumpur Mükemmeliyet Merkezi (KLCoE) ve UNDP ortaklığında **“İslami Finanstaki Yenilikler; Malezya ve Endonezya'dan Vaka Çalışmaları”** konusunda hazırlanan raporun lansmanı gerçekleştirilmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

■ “Massive Open Online Course (MOOC):

- 2022 yılı Haziran ayında Mısır’da düzenlenen İslam Kalkınma Bankası Grubu’nun “Pandeminin Ötesinde: Dayanıklılık ve Sürdürülebilirlik” teması altında gerçekleşen yıllık toplantısında TKBB’nin dünya çapında ilk uygulayıcısı olduğu UNDP “Massive Open Online Course (MOOC): Islamic Finance for Sustainable Development Goals” isimli online eğitim projesinin lansmanına da katılım gösterildi.
- Eğitim, **UNDP IICPSD, IsDB ve İngiltere Durham University Business School iş birliği ile** gerçekleştirildi.
- Kalkınma profesyonellerinin ve İslami finans paydaşlarının sürdürülebilir kalkınma ve İslami finans konularında kapasitesini geliştirmek için tasarlanmış **bu alandaki ilk online kurstur.**
- **5 modülden** oluşmakta ve kurs eğitmeni olarak **11 ülke ve 3 kıtadan 27 uluslararası kabul görmüş uzmanı** bir araya getirmektedir.
- **Ücretsiz olarak** hem **IsDBI'nin EdX** kanalında hem de **UNDP'nin Learning for Nature platformunda** yayınlanmıştır.
- **SDG Academy Library'de** de eğitime ilişkin öğrenme videoları yer almaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

■ COP28

TKBB Aralık 2023'te Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde gerçekleşen **COP 28'de "İnanç Temelli Yatırım ve Etki Yatırımının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile Uyumunu"** başlıklı panelde yer aldı. Panelde, katılım bankacılığı ve etki yatırımcılığının SKA'lar ile uyumunun iletişimi için Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin **etkinleştirici rolünden** bahsedildi ve sürdürülebilir finansın İslami finans ilkeleri ile içselleştirilmesi ve uyumu için önemli kilometre taşları en iyi uygulamalar olarak paylaşıldı.

■ COP29

TKBB, **COP 29'da ise İslami finans, sürdürülebilir finans ve etki yatırımları konularında** yürüttüğü ortak çalışmalara yer verecek.

COP29 programı kapsamında Birliğimiz, **The Global Ethical Finance Initiative (GEFI)** ve **The Islamic Finance Council UK (UKIFC)** ile ortak çalışmalar yürütmek için ön mutabakat sağlamıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

- 2021 yılında Malezya merkezli **INCEIF Üniversitesi** ile işbirliği yapılarak etki yatırımı ve ölçümünde iyi uygulama örneği olan **Value-Based Intermediation** konulu webinar düzenlenmiştir.
- 6 Mart 2023 tarihinde **Green for South** tarafından hazırlanan "**İklim Finansmanı Hazırlık Endeksi 2023**" başlıklı raporun lansmanı Birliğimiz ev sahipliğinde gerçekleşti. Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Türkiye'yi kapsayan rapor, MENA bölgesi ve Türkiye için iklim finansmanının durumunu değerlendirmekte ve uluslararası en iyi uygulamalara ve ulusal bağlamlara dayalı bir dizi politika müdahalesi önermektedir.
- **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Türkiye Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) gibi önemli kamu otoritelerinin de katılım** ve katkı sağladığı lansman, iklim finansmanı konusunda yeşil finans düzenlemeleri, iklim risk yönetimi, etki ölçümü- raporlaması ve sera gazı muhasebesi gibi güncel konuların tartışıldığı yuvarlak masa toplantısı nihayete erdirilmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ VE ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİMİZ

- 11 Ekim 2023 tarihinde 9. İslami Bankalar ve Finansal Kurumları Genel Konseyi (CIBAFI) Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu (SWG) Toplantısı ve “**Advancing Climate Resilience: GHG Emissions Measurement in Islamic Banking and Finance**” başlıklı yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Birliğin ev sahipliğinde 27 Ekim 2023 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (**TCMB**), Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (**BDDK**), Sermaye Piyasası Kurulu (**SPK**) ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun katılımlarıyla “**Avrupa Sürdürülebilir Kalkınma Fonu (EFSD+) için Proje Havuzu Oluşturma ve Teknik Kapasite Geliştirme**” Projesi; Hisse Senedi ve Yeşil Tahviller üzerine Yeşil Finans Ekosistemi ve Taksonomisi 5. Grup 2. Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

YEREL PAYDAŞLARLA YÜRÜTÜLEN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİMİZ

- Etki Yatırım Danışma Kurulu (**EYDK**)” iş birliğinde **İnanç Odaklı Yatırımlar ve Etki Yatırımlarının Hizalanması**” çalışma grubu toplantısı düzenlenmiştir. İlgili çalışma grubu toplantısında COP28 çıktıları, uluslararası iyi uygulama örneklerinin paylaşılması, paydaş ekosisteminin belirlenmesi, alternatif finansman enstrümanlarının detaylandırılması gibi konular ele alınmış olup ilerleyen dönemlerde gerçekleştirilen çalışmalar ile ilgili rapor yayımlanması planlanmaktadır.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) yetkililerinin katılımı ile TBB nezdinde **Sürdürülebilirlik Alt Çalışma Grubu** ve ısı haritası metodolojileri/yeşil varlık oranı oluşturma çalışmalarını takip edilmektedir.
- Birlik, T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından oluşturulan, **“Finansal Sektör Geliştirme Çalışma Grubu”** ve **Yeşil Finansman İhtisas Çalışma Grubu’nun** düzenlemiş olduğu toplantılara katılım sağlamak ve talep edilen bilgi ve görüş istekleri yanıtlanmaktadır.
- 2023 yılında **Kamu Gözetimi Kurumu (KGK)** ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) iş birliği çerçevesinde katılım bankaları çalışanlarına sürdürülebilirlik standartları hakkında farkındalık programı düzenlenmiş olup 25 Nisan 2024 tarihinde KGK yetkilileri tarafından Türk Bankacılık sektörü için TSRS ve TSRS uygulama kapsamı hakkında eğitim gerçekleştirildi.

TKBB SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK FAALİYETLERİ

- **Katılım Bankaları faaliyet raporunda sürdürülebilirlik için özel bir bölüm açıldı** ve 2021 yılından itibaren katılım bankaları konsolide bir şekilde sürdürülebilirlik faaliyetlerini raporlamaktadır.
- **Birliğimiz resmî web sitesinde 'Sürdürülebilirlik'** alanına yer verilmiş olup üye bankalarımızın yapmış olduğu faaliyetler, düzenleyici ve denetleyici kamu kurumlarının düzenlemeleri ve güncel gelişmeler bu alanda yer almakta ve gelişen süreçte güncelliğini korumaktadır.
- Birlik sürdürülebilirlik bilincini artırma amacıyla sürdürülebilirlik eğitim modülleri geliştirmiş ve 2024 eğitim döneminde de iklim riski ısı haritası metodolojileri ve TSRS1 ve TSRS2 kapsamına ilişkin eğitim planlamaları yapılmaya devam etmektedir.
- **Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu'**ndan alınan **'Sosyal Finans'** , **'Sürdürülebilir Finansman Mimarisi'** , **'Yeşil Dönüşümün Finansmanı'** konulu eğitim içeriklerinin videolaştırma süreci devam etmekte olup ilerleyen dönemde Birliğin **LMS platformunda** eğitim modüllerinin kamuoyuna açılması hedeflenmektedir.
- Yeşil finansla ilgili çalışma, düzenleme, sunum, etkinlik duyurusu ve verilerinin tek bir **internet sitesi (portal)** üzerinden İngilizce olarak paylaşılmasına binaen TBB ile ortak bir çalışma yapılmıştır. Birliğimiz üyesi bankalar bu portala ilişkin talep edilen görüş ve değerlendirmelerini paylaşarak destek olmuşlardır.

TÜRKİYE'DEKİ DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURULUŞLARIN GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

- Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi tarafından yayınlanan **Katılım Finans Strateji Belgesi**, katılım finans çatısı altında yer alan tüm sektörler, ürünler ve hizmetleri kapsayan ve katılım finansı bir bütün olarak geliştirmeye yönelik stratejik çerçevenin çizildiği bir belge olup 'Katılım Sosyal Finans' (KSF) sistemini **oluşturan Vakıflar (katılım esaslı), Zekât, Karz-ı hasen (güzel borç), Katılım esaslı mikrofinans uygulamalarının** gelişmesi yönünde değerlendirmeler ve yol haritası içermektedir. Strateji belgesinde 'Sürdürülebilirlik Perspektifinden Katılım Finans' alanına yer verilmiş **ESG Odaklı Yatırım, SRI Odaklı Yatırım, Etki Yatırımı, Dünyada İslami Yeşil Finans, İslami Yeşil Finans Kapsamında Kurumsal Yönetişim Mekanizmaları ve Türkiye'de Yeşil Finans** konuları detaylandırılmıştır.
- Sürdürülebilir Bankacılık Strateji Planı (2022-2025) çerçevesinde koordinatör kurum **BDDK, sosyal finansman faaliyetlerinin** geliştirilmesi için olanaklar araştırılması, **katılım finans sistemi** ve **katılım fintekler** kapsamında sosyal finans uygulamalarının artırılması için çalışmalar yapılması görevini Birliğimize vermiştir.
- **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından **finansal mimari ve altyapının geliştirilmesi çalışmaları** kapsamında Birliğimiz; sosyal finans alanında **Zekat** ve **Karz-ı Hasen**, tasarruf bilincinin geliştirilmesi konusunda **Hac Fonu** çalışmaları üzerinde durmaktadır. 9 Mart 2024 tarihinde Karz-ı Hasen çalışmayı gerçekleştirilmiş olup, 15 Nisan 2024 tarihinde Hac Fonu Çalışmayı gerçekleştirilmiştir.

KARZ-I HASEN ÇALIŞTAYI

- Birlik koordinasyonunda, **MÜSiAD** Karz-ı Hasen Sandığı, İslam İktisadi Araştırma Merkezi (**İKAM**), İslam İktisadi Araştırma ve Uygulama Derneği (**İKSAR**) ve **Karz-ı Hasen Vakfı**'nın ortaklaşa organize ettiği "**Karz-ı Hasen Çalıştayı**" 9 Mart 2024 tarihinde Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSiAD) Genel Merkezi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.
- Ticarî amaçlardan ziyade, sosyal ve kalkınmacı amaçlar güden, sosyal faydanın maksimizasyonunu esas alarak , reel ekonomiye odaklanmış, sosyo-ekonomik açıdan sürdürülebilir büyümeyi esas alan karz-ı hasen modeli ile SKA 8 (İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme) ve SKA 1 (Yoksulluğa Son) amaçlarına destek olmayı hedeflemektedir.
- **Amaç:**
 - Başta Türkiye'de olmak üzere Karz-ı Hasen uygulamasının gerekliliğinin ele alınması.
 - Toplumsal kalkınma bilinci ile sosyal adaletin sağlanabileceğinin kitlelere duyurulması.
 - Karz-ı Hasen uygulamalarının gerek kurumsal yapılar gerek bireysel oluşumlar arasında yaygınlaştırılması.
 - Karz-ı Hasen uygulamasını alternatif bir enstrüman olarak hayata geçirilmesi.
 - Karz-ı Hasen uygulaması için gerekli yasal ve mevzuat düzenlemelerinin hayata geçirilmesi

TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN YEŞİL SUKUK İHRAÇLARI

Fon Kullanıcısı	ISIN Kod	İhraç Tutarı (TL)	Getiri Oranı	İhraç Tarihi	İtfa Tarihi	Gün
Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.	TRDEVKSK2228	51.800.000	Değişken	10.11.2021	16.11.2022	371
Türkiye Varlık Fonu İstanbul Finans Merkezi A.Ş.	TRDEMKA2317	600.000.000	22	24.12.2021	22.12.2023	728
Ekovar Çevre Grup Geri Dön. Atık Depolama A.Ş.	TRDEMVK32329	50.000.000	27	14.09.2022	10.03.2023	177
Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.	TRDEVKSI2427	500.000.000	20	14.11.2022	18.01.2024	430
Ekovar Çevre Grup Geri Dön. Atık Depolama A.Ş.	TRDEMVK32436	50.000.000	33	10.03.2023	8.03.2024	364
Ekovar Çevre Grup Geri Dön. Atık Depolama A.Ş.	TRDEMVK92331	50.000.000	30	5.04.2023	29.09.2023	177
YEŞ Oto Kiralama ve Turizm Yatırımları A.Ş.	TRDHVKA32426	125.000.000	47	13.12.2023	13.04.2024	91

■ Türkiye'nin İlk Yeşil Sukuk İhracı

Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş. (Emlak Katılım) 10 Kasım 2021 tarihinde, 371 gün vadeli, 51.8 milyon TL tutarlı Türkiye'nin ilk yeşil sukuk ihracını gerçekleştirmiştir.

Yeşil sukuk ihracından elde ettiği fonunun yüzde 50'si temiz ulaşım, yüzde 29'unu **geri dönüşüm/atık yönetimi**, yüzde 22'sini ise **yenilenebilir enerji projesinin finansmanında kullanmıştır**. Türkiye'de gerçekleşen yeşil sukuk ihraç **değeri 1 milyar 426 milyon ₺** dir.

TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOSYAL VE SÜRDÜRÜLEBİLİR SUKUK İHRAÇLARI

- **Emlak Katılım** tarafından Kasım 2023 tarihinde ihracını gerçekleştirdiği toplam 500.000.000 TL nominal tutarlı Yönetim Sözleşmesine Dayalı **Yeşil Kira Sertifikası ihracı** kapsamında **Fon Kullanım ve Etki Raporu** yayımlanmıştır. Söz konusu rapora göre; finansmanı gerçekleştirilen **yeşil binalarla 10.320 ton karbon salımının ve 9.754 ton su tüketiminin önüne** geçilmiştir.
- **Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası**, tarım sektöründe kullanılmak üzere 50 milyon TL tutarında **Türkiye'nin ilk sosyal sukuk ihracını** gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin ilk sosyal sukuk ihracı olma özelliği taşıyan sukuk, bütüncül ve sosyal katkısı hedeflenmiş bir iş modeliyle sermaye piyasaları açısından bir ilki teşkil etmektedir.
- **Kuveyt Türk Katılım Bankası**, Türkiye'nin ve Kıta Avrupası'nın ilk sukuk işlemini 2010 yılında hayata geçirerek 2021 yılında, katılım finans ilkeleri doğrultusunda **“Global Sürdürülebilir Tier 2 Sermaye Benzeri Sukuk İhracı”** gerçekleştirmiştir. Sürdürülebilir sukuktan elde edilen kaynak, **yenilenebilir enerji** finansmanı başta olmak üzere **yeşil ve sosyal proje finansmanlarında** değerlendiriliyor.

TEŞEKKÜRLER.

info@tkbb.org.tr